

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-989/24-T
Sp. zn. ČŠIT-S-208/24-T

Název	Základní škola Ostrava-Dubina, Františka Formana 268/45, příspěvková organizace
Sídlo	Františka Formana 268/45, 700 30 Ostrava-Dubina
E-mail	posta@zsformana.cz
IČO	70 944 661
Identifikátor	600 145 280
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Bc. Vladimír Štalmach
Zřizovatel	Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih
Místo inspekční činnosti	Františka Formana 268/45, 700 30 Ostrava-Dubina
Inspekční činnost na místě	16. 4. 2024 – 19. 4. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Ostrava-Dubina, Františka Formana 268/45, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

K termínu inspekční činnosti se základního vzdělávání účastnilo 430 žáků v 23 třídách (z toho osm žáků plnilo povinnou školní docházku v zahraničí podle § 38 školského zákona a tři žáci mají odlišný mateřský jazyk). U 49 žáků byly diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby, šest z nich bylo vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu. Součástí školy je přípravná třída se 14 dětmi, z toho jedno dítě je vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu. K realizaci zájmového vzdělávání je k dispozici pět oddělení školní družiny, která ke své činnosti využívá samostatné prostory. Školní družinu navštěvovali žáci prvního až čtvrtého ročníku a děti přípravné třídy. V době inspekční činnosti se podle školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání vzdělávalo 140 žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) působí ve funkci od května 2023. Některé ze svých pravomocí delegoval na své dva zástupce v oblasti vzdělávání a zástupkyni ředitele pro ekonomiku. Jejich vymezení odpovídá podmínkám a potřebám školy. Vedení školy na pravidelných schůzkách řeší záležitosti týkající se řízení a organizace vzdělávacího procesu a pružně reaguje na aktuální situaci. Koncepce školy je jasně formulovaná a pro účastníky vzdělávání srozumitelná. Ředitel s ohledem na směřování dalšího rozvoje školy využívá plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jehož náplní jsou vzdělávací akce cílené na metody rozvoje kritického myšlení žáků a využívání inovativních metod výuky. S touto vizí jsou pedagogové školy seznámeni a podílí se na jejím naplňování. Ředitel společně se svými zástupci provádí průběžnou hospitační činnost, a tak ověřuje uvádění získaných poznatků do vzdělávací praxe. Efektivní se také jeví spolupráce samotných učitelů, kteří se účastní vyučovacích hodin svých kolegů a vzájemně se inspirují v zavádění nových metod výuky. V zájmu souladu vzdělávací práce ředitel realizoval individuální rozhovory s členy pedagogického i nepedagogického personálu školy. Za stejným účelem bylo provedeno dotazníkové šetření předkládané žákům školy, učitelům a také nepedagogickým pracovníkům, které bylo zpracováno a s jehož výsledky pracuje školní poradenské pracoviště ve spolupráci s pedagogy. Metodické orgány školy se na svých pravidelných schůzkách věnují vzdělávacím záležitostem v jednotlivých předmětech, sdílení zkušeností z výuky, sjednocování hodnocení výsledků žáků a organizací soutěží a dalších akcí. Realizované školní vzdělávací programy jsou srozumitelné a představují účelnou podporu pro vzdělávání. Školní poradenské pracoviště pracuje ve složení, které představuje významnou podporu pro žáky i pedagogy. Větší pozornost by však měla být věnována nadaným žákům, jejich identifikaci a možnosti dalšího rozvoje jejich dovedností v rámci vzdělávacího procesu.

Podmínky zájmového vzdělávání vzhledem k náplni a účelu jsou na dobré úrovni. Žáci ve školní družině mají k dispozici dostatek her, stavebnic, výtvarného materiálu a také míst pro relaxaci. Aktivity probíhají také na školním hřišti a travnatém prostoru školy. Žáci využívají altánek, venkovní hrací prvky a za nepříznivého počasí tělocvičnu. Ke svým ranním činnostem využívá školní družina hernu.

Vícezdrojové financování umožňuje realizaci školních vzdělávacích programů ve stanoveném rozsahu. Dobrá spolupráce se zřizovatelem a aktivní přístup vedení školy v oblasti získávání dalších finančních prostředků přispívá k rozvoji školy. Průběžně probíhá

inovace a modernizace, což přispívá k vyšší efektivitě výchovy a vzdělávání (odborná učebna ICT, relaxační koutky na chodbách, digitální učební pomůcky atd.) Ve fázi výstavby se nachází venkovní atrium, které bude sloužit k výuce přírodovědných předmětů.

Bezpečnost, ochrana zdraví a požární prevence je nedílnou součástí vzdělávání, žáci jsou prokazatelně informováni na počátku školního roku i v jeho průběhu v souvislosti s realizovanými činnostmi, při kterých hrozí zvýšené riziko. Dohled nad žáky o přestávkách byl zajištěn. Škola vykazuje vyšší školní úrazovost. Ke školním úrazům dochází převážně v tělesné výchově a při sportovních aktivitách, ale i při nepozornosti a nekázní žáků. Ředitel provádí analýzu úrazů. Nadále je žádoucí zabývat se možnými riziky, věnovat pozornost příčinám a okolnostem vzniku úrazů a přijímat adekvátní opatření.

V požadovaném rozsahu je pro žáky zajištěno školní stravování. Školní jídelna při sestavování jídelních lístků používá současný trend pestré a nutričně vyvážené stravy, s ohledem na plnění výživových norem pro školní stravování. Nad stanovený rozsah připravuje školní jídelna pro žáky atraktivní dopolední a odpolední svačinky. Účastí v dotačním programu zajistilo vedení školy několika žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí úhradu školních obědů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitační činnost byla realizována napříč ročníky školy a vyučovanými předměty. Společným pozitivním znakem výuky i souvisejících činností byla příznivá atmosféra mezi vyučujícími a žáky, většinou s důrazem na respektování dohodnutých pravidel chování. Učitelé zpravidla dbali na jasné seznámení s cílem či tématem hodiny, požadavky na žáky byly přiměřené, nové učivo bylo podáváno srozumitelně a v logických souvislostech. V některých hodinách byly využity prvky metody CLIL – základy terminologie předmětu v anglickém jazyku. V průběhu vzdělávání byla rozvíjena čtenářská, matematická a jazyková gramotnost. Ve většině sledované výuky byly volené metody a formy účelné. Diferenciace vzdělávacích cílů spojená s rozdílnou náročností zadávaných úloh dle individuálních schopností žáků však nebyla ve sledovaných hodinách výrazněji uplatněna, žáci většinou plnili úkoly se stejným stupněm obtížnosti. Méně často byl žákům dáván prostor pro sebehodnocení, jeho způsob odpovídal věku žáků, v menší míře byly využity i příležitosti k vzájemnému hodnocení. V rámci projektové výuky žáci efektivně spolupracovali, měli příležitost uplatnit svou kreativitu.

Příjemná vzdělávací atmosféra v přípravné třídě a realizované činnosti podporovaly adaptaci dětí na školní prostředí, rozvíjely jejich prosociální dovednosti a schopnost pracovat samostatně i v kolektivu. Vyučující vhodně propojovala vzdělávání s relaxačními aktivitami, účelně střídala činnosti, využívala motivační prvky i názorné pomůcky. Děti byly vedeny k rozvoji předčtenářské gramotnosti, jemné motoriky včetně úchopu pracovního a psacího nástroje, pozornosti a zájmu o práci. Pedagogická diagnostika směřovala k systematickému vyhodnocování pokroků dětí a vytyčování dalších vzdělávacích záměrů, a tím k dalšímu rozvoji klíčových kompetencí, potřebných pro přestup dětí do základního vzdělávání.

Ve sledované výuce na prvním stupni byla vhodně střídána frontální výuka se samostatnou prací žáků, prací ve skupinách či dvojicích. Vyučující kladli důraz na procvičování a upevnění probraného učiva, využívali mezipředmětové vztahy. Pro větší motivaci vhodně zařadili krátké naučné video nebo čtený příběh. Ve výuce matematiky vyučující předkládali žákům problémové úlohy, což je vedlo k různým postupům při hledání výsledků. Byla znatelná práce s chybou. Pro zpestření hodin byly zařazovány také úkoly zábavné matematiky.

Volené vzdělávací strategie ve sledované výuce anglického jazyka, druhého cizího jazyka, českého jazyka a dějepisu umožnily vysokou míru aktivního zapojení žáků. K rozvoji praktických dovedností byla vhodně využita audionahrávka, výuková aplikace, videoukázka, žáci byli rovněž vedeni k samostatné práci s cizojazyčným textem. Ve výuce přírodních věd a matematiky učitelé využívali poznatky žáků z jiných předmětů i jejich zkušenosti z každodenního života. V některých hodinách byla zjevná účelná práce s chybou. K práci v hodinách informatiky byly účelně využity nástroje informačních a komunikačních technologií. Výuka probíhala v tandemu. Žáci si měli možnost zopakovat dosavadní znalosti o internetu a práci s algoritmy. Pracovali ve skupinách a měli možnost výběru z různě náročných postupů. Vzdělávání se vyznačovalo promyšlenou volbou zadávaných úloh, které umožňovaly efektivní procvičení učiva a směřovaly k praktickému využití získaných poznatků. Společným nedostatkem sledované výuky bylo nedostatečné využití závěru hodin ke shrnutí učiva a ověření jeho porozumění. Žáci byli v menší míře vedeni k sebereflexi vlastní práce.

Při realizaci hospitací ve školní družině probíhaly odpočinkové činnosti, na které navazovaly řízené aktivity zaměřené tematicky (jaro). Žáci byli cíleně vedeni k samostatnosti i spolupráci v menších skupinách. Za příznivého počasí zařazují vychovatelé pravidelně pro účastníky různé aktivity na školní zahradě a hřišti, čímž u nich podporují zdravý životní styl.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je prováděno podle kritérií nastavených ve školním řádu a je analyzováno v rámci pravidelných schůzí metodických sdružení a pedagogické rady, ve kterých je soustavně vyhodnocován průběh vzdělávání a sledován prospěch žáků v jednotlivých předmětech. Učitelé získávají podklady pro hodnocení žáků, a to projevenou aktivitou ve vyučovací hodině a formou písemného a ústního zkoušení. Úroveň zvládnutí učiva v jednotlivých předmětech v ročnících školy je monitorována prostřednictvím srovnávacích testů, s jejichž výsledky pracují učitelé v předmětových komisích. Na zjištěné nedostatky ve znalostech žáků pedagogové reagují nabídkou doučování a individuálním přístupem.

Školní poradenství efektivně zajišťuje poradenský tým, tvořený školním psychologem, výchovnou poradkyní pro první stupeň a výchovným poradcem pro druhý stupeň, metodikem prevence, školní speciální pedagožkou, sociální pedagožkou pro první stupeň a sociální pedagožkou pro druhý stupeň. Jejich odbornost, vzájemně otevřená komunikace a pravidelná spolupráce přispívají ke zlepšení práce a přístupu nejen k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale všem žákům školy, kteří pomoc a podporu potřebují. V jejich kompetenci je také podpora vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, žáků ohrožených školní neúspěšností, prevence rizikového chování a kariérové poradenství. Členové školního poradenského pracoviště podporují také vzájemnou kooperaci všech aktérů vzdělávání (koordinují jednání se zákonnými zástupci, spolupráci rodiny a školy, nabídku podpory ze strany školy, včasnou komunikaci při výskytu problému).

Prevence rizikového chování je realizována prostřednictvím vhodně zaměřených vzdělávacích akcí (např. prevence užívání návykových látek) v rámci jednorázových i dlouhodobých programů. Ke zvýšení účinnosti preventivního systému přispívá evaluace realizovaných akcí (ústně i písemně prostřednictvím dotazníkových šetření). V případě výskytu vztahových problémů v třídním kolektivu je uskutečněno sociometrické šetření a následná intervence. Nastavený systém zahrnuje rovněž dlouhodobou strategii školy

v prevenci rizikového chování a sociálně patologických jevů. Prevenci rizikového chování účelně doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů.

Významná je spolupráce s Mateřskou školou Ostrava – Dubina, F. Formana 13, příspěvková organizace. Škola systematicky během školního roku organizuje akce určené předškolákům, které mají za cíl usnadnit jejich přechod do základní školy. Žáci školy navštěvují s pedagogickým doprovodem děti mateřské školy a předčítají jim z knížek, což přispívá k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků.

Žáci školy se úspěšně zapojují do mnoha vědomostních soutěží (jazykové, dějepisné, zeměpisné olympiády, soutěže s přírodovědným, společenskovedním a environmentálním zaměřením), jejich sounáležitost se školou podporuje také účast v televizních soutěžích (soutěž „Už tam budu“, „Bludiště“). Škola pro své žáky každoročně organizuje, z velké části ve spolupráci s externími partnery, celou řadu akcí, v jejichž rámci přispívá k vytváření přátelských vztahů i napříč ročníky školy (Olympijský den, ozdravné pobyty, Čte celé Česko, vánoční jarmark), rozvíjí a upevňuje jejich vědomosti nabyté ve vyučovacích hodinách (např. přírodovědný AZ kvíz), výsledky výuky výtvarné výchovy škola prezentuje na výstavách a estetizaci prostor externích partnerů. Vede žáky k tomu, aby své teoretické znalosti o ekologickém chování zaváděli do každodenního života (akce „Uklidme Česko“, program o ekologické dopravě, Den Země). Žáci získávají informace o návycích vedoucích ke zdravému životnímu stylu a pozitivnímu sebepojetí. Účastní se exkurzí s přírodovědnými, historickými, kulturními a společenskými tématy.

Výsledky zájmového vzdělávání korespondují s cíli stanovenými ve školním vzdělávacím programu. Efektivní práce vychovatelek s žáky ve školní družině s využitím širokého spektra výchovně-vzdělávacích strategií podporuje rozvoj jejich zájmů a nadání. Účelné je využití ozobotů, hlavně v dopravní výchově. Spolupráce základní školy a školní družiny je kvalitní, vzájemně se doplňují a plynule na sebe navazují při práci s žáky. Školní družina prezentuje výsledky ze zájmové činnosti žáků v prostorách školy.

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání průběžně informováni prostřednictvím elektronického informačního systému, na třídních tripartitních schůzkách konaných na začátku školního roku a při individuálních konzultacích.

Závěry

Vývoj školy

- V květnu 2023 došlo ke změně na pozici ředitele školy.
- Ředitel zavádí opatření, která vedou k odstranění nedostatků z minulé inspekční činnosti ve školním roce 2018/2019.

Silné stránky

- Spolupráce pedagogů se pozitivně odráží v kvalitě vzdělávání.(3.3)
- Pedagogové zvláště na prvním stupni základní školy realizují pro žáky aktivity, které posilují jejich pozitivní sociální a osobnostní rozvoj. (4.4)
- Účastí na tematických aktivitách a jejich organizací škola žáky podněcuje k dosahování dobrých výsledků a k rozvoji sociálních a osobnostních kompetencí. (5.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Pedagogové v dostatečné míře nevyužívají diferencované úlohy s ohledem na vzdělávací možnosti žáků. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit se na identifikaci a systematickou práci s nadanými žáky.
- Využívat odlišnou náročnost zadávaných úloh vzhledem k individuální úrovni vědomostí a dovedností žáků, cíleně podporovat nadané žáky a žáky se zájmem o téma.
- Vést žáky k vyhledávání a účelnému využívání různých informačních zdrojů.
- Začlenit časový prostor pro závěrečné shrnutí a vyjádření žáků k dosaženým cílům, rozvíjet jejich kritické myšlení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 7 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2023/2024
2. Třídní knihy základní školy vedené ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
3. Přehledy výchovně vzdělávací práce a dokumentace školní družiny vedené ve školním roce 2023/2024
4. Koncepce rozvoje školy
5. Školní matrika (vzorek)
6. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2023/2024 a realizované vzdělávací akce ve školním roce 2022/2023 a 2023/2024
7. Dokumentace školního poradenského pracoviště včetně dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
8. Rozvrh vyučovacích hodin platný v době inspekční činnosti
9. Zápisy z jednání metodických orgánů (vzorek)
10. Hospitační záznamy v základní škole za školní rok 2023/2024 (vzorek)
11. Záznamy z jednání pedagogické rady a porad vedené ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023
13. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při poskytování vzdělávání vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)

14. Dokumentace vztahující se k finančním a materiálním podmínkám školy pro školní rok 2023/2024 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Adéla Kulová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Šárka Šustková, školní inspektorka

Mgr. Jana Svačinová, školní inspektorka

Mgr. Monika Hanzelková, školní inspektorka

Mgr. Irena Křiváková, školní inspektorka

Mgr. Josef Navrátil, školní inspektor

Bc. Ludmila Kubicová, kontrolní pracovnice

2. 5. 2024